

החוג לארכיאולוגיה

הלימודים לתואר שני (מ"א)

יו"ר הועדה החוגית : פרופ' דני נדל

מטרת הלימודים

לימודי המ"א מיועדים להרחיב ולהעמיק את הידע וההבנה של התלמיד בתחומים השונים של הארכיאולוגיה: לימודי העידן הפרהיסטורי, ארכיאולוגיה של ארץ ישראל והמזרח הקדום התקופה המקראית, הארכיאולוגיה של ארץ ישראל בתקופה הקלאסית, הארכיאולוגיה של יוון ורומא, הארכיאולוגיה של ארץ ישראל בימי הביניים. כמו כן, משנת הלימודים תשע"א פועלת בחוג מגמת לימודים ייחודית בשימור מורשת התרבות החומרית.

לימודי המ"א מתנהלים בשני מסלולי לימוד: מסלול א' (מסלול עם כתיבת עבודת גמר - תזה) ומסלול ב' (מסלול עם בחינת גמר).

תנאי הקבלה

ללימודי תואר שני במסלול א' יוכלו להתקבל בעלי תואר ראשון בארכיאולוגיה ממוסד מוכר להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל שציונם המשוקלל הוא 80 לפחות בכל אחד מחוגי הלימוד. למסלול ב' יוכלו להתקבל בעלי תואר ראשון בארכיאולוגיה שציונם המשוקלל הוא 76 לפחות בכל אחד מחוגי הלימוד.

מועמד בעל תואר ראשון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה ששפת ההוראה בו אינה עברית, חייב לעמוד בבחינת ידע בעברית, ברמה הנדרשת על ידי האוניברסיטה כתנאי לקבלתו ללימודים.

בשל אופיו הבינתחומי של החוג, יכולים להתקבל ללימודי תואר שני גם תלמידים שיש להם תואר ראשון או תואר שני בתחומים אחרים. תלמידים אלה יידרשו לשיעורי השלמה בארכיאולוגיה בהתאם להשכלתם האקדמית ולנושא התיזה שלהם, לפי החלטת יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני וראש החוג.

מועמדים בוגרי אוניברסיטאות מוכרות מחו"ל וכן בוגרי אוניברסיטאות בעלות שלוחות בישראל, אשר פועלות באישור המועצה להשכלה גבוהה, יחויבו לעמוד בהצלחה בבחינת ה-GRE או בלימודי השלמה במסגרת התואר הראשון. לפרטים נוספים, יש לפנות לתקנון לימודים לתואר שני.

מבנה הלימודים

הלימודים מתנהלים ב - 4 מסלולים :

1. מסלול א' (עם עבודת גמר מחקרית- תיזה) 119201-17-01
2. מסלול ב' (עם בחינת גמר) 119202-17-01
3. מסלול אישי – עם עבודת גמר מחקרית (תיזה) 119206-17-01
4. מסלול מואץ לתואר שני עם עבודת גמר מחקרית (תיזה) 119240-17-01

פירוט קצר של מסלולי הלימוד

מסלול א' (עם עבודת גמר מחקרית- תיזה) 119201-17-01

משך הלימודים במסלול א' , כולל הגשת עבודת גמר מחקרית – תזה , הינו עד שלוש שנים.

תכנית הלימודים כוללת 32 שש"ס – 26 שש"ס בחוג לארכיאולוגיה ו-6 שש"ס שיעורי בחירה (דרג 3-5) בחוגים אחרים (ובאישור יו"ר הוועדה החוגית למ"א) כמפורט בטבלה. שיעורי עזר ולימודי השלמה אינם נכללים במניין השש"ס לתואר. ראש החוג ויו"ר וועדת המ"א רשאים לאשר לתלמיד ללמוד יותר שיעורים מחוץ לחוג על חשבון השיעורים בתוך החוג במידה והם משרתים את התמחותו של התלמיד*. תכנית הלימודים תאפשר לסטודנט החפץ בכך מעבר ממסלול למסלול.

תוכנית הלימודים	היקף שש"ס	הערות
שיעור חובה: התפתחות המחשבה המודרנית	2 שש"ס	ניתן פעם בשנתיים
ארכיאולוגיה כמותית	2 שש"ס	ניתן פעם בשנתיים
2 סמינריונים לתואר שני	8 שש"ס	אחד לפחות בתחום ההתמחות
שיעורים וסדנאות בתחום ההתמחות + כלליים	14 שש"ס	
שיעורי בחירה בחוגים אחרים	6 שש"ס	דרג 3-5
סמינר מחלקתי שנתי	0 שש"ס	חובה בשנתיים הראשונות

* התלמיד יכול לבחור, בהתייעצות עם המנחה, שיעורי בחירה (דרג 3-5) בכל חוג אחר באוניברסיטה כגון: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, מקרא, גיאוגרפיה, ציוויליזציות ימיות, פסיכולוגיה, ביולוגיה, היסטוריה של עם ישראל, היסטוריה כללית, תולדות האמנות, מדעי המחשב.

דרישות נוספות (אינן נכללות במניין 32 השש"ס הנדרשים לתואר):

1. סקר וחפירות, בהיקף של שבועיים לפחות, בתיאום עם מנחה התזה או יו"ר הוועדה החוגית.
2. שפה זרה אירופאית מודרנית (בנוסף לאנגלית) ברמת מתחילים א' וב' (שנתי, 2 שש"ס בכל סמסטר).
3. שפה עתיקה בהתמחות המקראית או הקלאסית ברמת מתחילים א' וב' (שנתי, 2 שש"ס בכל סמסטר).
4. למתמחים במדור הפרהיסטורי: שפות מחשב, תוכנות מחשב, קורסים במודלים וסטטיסטיקה (בייעוץ עם מנחה התזה ובאישור יו"ר הוועדה החוגית).

עבודת הגמר המחקרית

במהלך השנה הראשונה ללימודים התלמיד נדרש לגבש ולעצב נושא לעבודת גמר מחקרית. העבודה צריכה לקבל את אישור אחד ממורי החוג שיסכים לשמש כמנחה. נושא עבודת הגמר והצעת המחקר צריכים להיות מוגשים לאישור הוועדה החוגית לתואר שני לאחר אישור המנחה בתחילת שנה"ל השנייה לתואר. תנאי זה הכרחי על מנת להימצא במצב אקדמי תקין. במידה והצעת המחקר לא

הוגשה (או אושרה) יימצא התלמיד במצב אקדמי לא תקין ולא יורשה לבצע רישום למסלול א' בשנה ג' ללימודיו.

הצעת המחקר לעבודת הגמר תכלול את נושא המחקר, מטרת המחקר, תיאור שיטות המחקר ורשימת מקורות. יש לכלול בהצעת המחקר גם לוח זמנים לביצוע המחקר. ההצעה תוגש רק לאחר קריאה ואישור המנחה/ים לוועדה החוגית ללימודי תואר שני. הוועדה רשאית לאשר את ההצעה, לדרוש תיקונים או לדחותה. אם אושרה ההצעה, תועבר הודעה על כך לרשות ללימודים מתקדמים. לאחר בדיקת תקינות האקדמית של התלמיד, ותקינותם של מנחי התיזה, יקבל התלמיד (וכן המנחה, יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני ומרכזת החוג) מכתב אישור הצעת התיזה מן הדיקן ללימודים מתקדמים.

הכתיבה, ההגשה והשיפוט של עבודת הגמר המחקרית יהיו על פי [הנהל הקיים בתקנון לימודי התואר השני של האוניברסיטה](#)

מסלול ב' עם בחינת גמר 119202-17-01

משך הלימודים במסלול ב', כולל בחינת גמר, לא יותר משנתיים.

תכנית הלימודים כוללת 36 שש"ס : 32 שש"ס בחוג לארכיאולוגיה ו-4 שש"ס שיעורי בחירה (דרג 5-3 בחוגים אחרים) ובאישור יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני. שיעורי עזר ולימודי השלמה אינם נכללים במניין השש"ס לתואר. ראש החוג ויו"ר וועדת המ"א רשאים לאשר לתלמיד ללמוד יותר שיעורים מחוץ לחוג על חשבון השיעורים בתוך החוג במידה והם משרתים את התמחותו של התלמיד.

תלמידי מסלול ב' יהיו פטורים מחובת שפה עתיקה.

שפה זרה שנייה (מודרנית), ימי חפירה וסיור, יהיו בהתאם לנדרש מתלמידי מסלול א'. תכנית הלימודים תאפשר לסטודנט החפץ בכך מעבר ממסלול למסלול עד תום שנה א'.

תוכנית הלימודים	היקף שש"ס	הערות
שיעור חובה: התפתחות המחשבה המודרנית	2 שש"ס	ניתן פעם בשנתיים
ארכיאולוגיה כמותית	2 שש"ס	ניתן פעם בשנתיים
3 סמינריונים לתואר שני	12 שש"ס	אחד לפחות בתחום ההתמחות
שיעורים וסדנאות בתחום ההתמחות + כלליים	16 שש"ס	
שיעורי בחירה בחוגים אחרים	4 שש"ס	דרג 3-5
סמינר מחלקתי שנתי	0 שש"ס	חובה בשנתיים הראשונות

בחינת הגמר

בתום הסמסטר הרביעי ללימודיו תלמיד במסלול זה חייב לעמוד בבחינת גמר (ציון המעבר המינימלי לבחינת גמר – 76). יורשה התלמיד לגשת לבחינה רק לאחר שסיים את כל חובות השמיעה והגיש את כל עבודותיו לתואר.

על התלמיד לבחור מרצה מן החוג שישימש כבחון בבחינת הגמר. בהתייעצות עימו יוחלט נושא הבחינה ובהתאם תועבר הביבליוגרפיה.

למידע נוסף יש לפנות [לתקנון לימודי תואר שני ברשות ללימודים מתקדמים](#).

המגמה לתואר שני בשימור מורשת התרבות החומרית

ראש המגמה : ד"ר רות לין

מסלול א' (עם עבודת גמר מחקרית - תזה) 119202-17-03 מסלול ב' (עם בחינת גמר) -119202-17-03.

מגמת הלימודים בשימור מורשת התרבות החומרית (Conservation of Material Culture Heritage), נפתחה בשנת תשע"א וייחודה הוא בשילוב מחקר אקדמי בצד כישורים מעשיים. מזה שנים רבות מהווה נושא שימור מורשת התרבות, תחום לימודים ומחקר מבוסס באוניברסיטאות בעולם והוא חלק אינטגרלי בדיון הציבורי והשיח האקדמי. במקביל לגידול המשמעותי במודעות לשימור ערכי התרבות בישראל והדרישה לאנשי מקצוע בתחום זה, התפתח הצורך בתוכניות לימודים ייעודיות בשימור. תוכנית לימודים זו נועדה להכשיר את בוגריה להתמודדות עם מגוון רחב של נושאים הכלולים בדיסציפלינת השימור.

הלימודים במגמה כוללים שיעורי ליבה חובה ושיעורי בחירה בחוג או מחוץ לחוג בהיקף של 32 ש"ס במסלול א' ובהיקף של 40 ש"ס במסלול ב'. בנוסף, התלמידים יידרשו בשיעורי השלמה עד היקף של שלושה קורסים במהלך שנת הלימודים הראשונה בהתאם לרקע המועמד שיעורי השלמה לא ייחשבו במניין הש"ס הכולל לתואר) ובסטאז' מעשי של 500 שעות במהלך התואר.

הכתיבה, ההגשה והשיפוט של עבודת הגמר המחקרית יהיו על פי [הנהל הקיים בתקנון לימודי התואר השני של האוניברסיטה](#).

מטרת התוכנית:

תוכנית הלימודים נועדה להכשיר תלמידי מוסמך שיהוו עתודה של אנשי מקצוע בשימור ויהיו בעלי רמה מקצועית גבוהה ויכולת לשלב מחקר עם עבודה מעשית.

תנאי הקבלה:

תואר ראשון ממוסד מוכר בארץ או בחו"ל במקצועות רלוונטיים.

ציון סופי 80 לפחות בלימודי התואר ראשון.

ראיון אישי.

ניסיון בשימור יהווה יתרון.

מוסמכי המגמה יהיו זכאים לתעודת מוסמך במגמה לשימור מורשת התרבות החומרית במסגרת החוג לארכיאולוגיה.

תוכניות מ"א נוספות

תוכנית מ"א משותפת לחוגים מקרא וארכיאולוגיה – "המקרא בראי הארכיאולוגיה / הארכיאולוגיה בראי המקרא" 119201-17-02 (מסלול א') ו-119202-17-02 (מסלול ב')

התוכנית מיועדת להרחבת ידיעות התלמיד בתחום הארכיאולוגיה ככלי עזר לחקר המקרא ותרבויות המזרח הקדום. בשיעורים ישולבו סיורים אשר ימחישו את הקשר בין הטקסט המקראי לבין האתרים הארכיאולוגיים, וכן תערכנה הדרכות בתצוגות רלוונטיות במוזיאונים. התוכנית קיימת במסגרת מסלול א' ומסלול ב'.

מסלול א': תכנית הלימודים כוללת 32 שש"ס, מחציתם מהחוג למקרא ומחציתם מהחוג לארכיאולוגיה. בנוסף לכך התלמיד ילמד שפה עתיקה ושפה מודרנית (נוסף לאנגלית) ברמת מתחילים א' וב'. התלמיד יכתוב שתי עבודות סמינריוניות, אחת בכל חוג. התוכנית היא אישית ותבנה בהנחיית היועצים לתואר שני בשני החוגים לפי תחומי העניין של התלמיד. התלמיד יכתוב עבודת גמר בנושא משותף לשני החוגים ובהנחיית שני חוקרים, האחד מהחוג למקרא והשני מהחוג לארכיאולוגיה.

מסלול ב': התלמיד ישתתף בשיעורים המוצעים על ידי החוג למקרא ועל ידי החוג לארכיאולוגיה. תכנית זו מחייבת 36 שש"ס, מחציתם מהחוג למקרא ומחציתם מהחוג לארכיאולוגיה. במסגרת זו התלמיד יכתוב שלוש עבודות סמינריוניות, שתיים בחוג האם והשלישית בחוג השני. הלימודים יסתיימו בבחינת גמר. התוכנית היא אישית ותבנה בהנחיית היועצים לתואר שני בשני החוגים לפי תחומי העניין של התלמיד.

תנאי הקבלה:

למסלול ב' (עם בחינת גמר) יתקבלו בעלי תואר ראשון בחוג למקרא או בחוג לארכיאולוגיה שציונם המשוקלל הוא 76 לפחות בכל חוג. למסלול א' יתקבלו בעלי תואר ראשון כמפורט לעיל שציונם המשוקלל הוא 80 לפחות בכל חוג. בוגרי חוגים אחרים או בעלי תואר B.ed יתקבלו לתוכנית בתנאים שייקבעו על ידי ראש החוג למקרא וראש החוג לארכיאולוגיה.

תעודת סיום: סטודנט שיסיים בהצלחה את לימודיו יקבל תואר מוסמך האוניברסיטה בחוג שבו הוא נרשם לתוכנית הלימודים (החוג למקרא או החוג לארכיאולוגיה).

מסלול אישי – עם עבודת גמר מחקרית (תיזה) 119206-17-01.

אתר רל"מ:

http://graduate2.haifa.ac.il/images/stories/tfasim/master/Takanon_MA_11092013.pdf

תוכנית מסלול מואץ לתואר שני

המסלול המואץ מיועד למועמדים המעוניינים בכתיבת עבודת גמר מחקרית(תזה) ולמועמדים המעוניינים במסלול ללא תזה (מסלול ב') ואשר השיגו במהלך לימודי התואר הראשון בשנה א' ובשנה ב' ממוצע של 90 לפחות ובאחת העבודות הסמינריוניות שכתבו השיגו ציון של 90 לפחות.

תלמיד שיזוהה כמצטיין יוכל ללמוד בשנה ג' ללימודיו שלושה קורסים מלימודי התואר השני(ולא יותר מ 12 שש"ס). במידה ויתקבל התלמיד ללימודי התואר השני בשנה העוקבת, יוכרו קורסים אלה כחלק מתכנית הלימודים לתואר שני.

בנוסף, במהלך שנה ג' ללימודי התואר הראשון חייב התלמיד לסיים את חובות השמיעה לתואר הראשון.

התלמיד יתקבל ללימודי התואר השני בשנה ד' ללימודיו במעמד של "תלמיד על תנאי" (במידה ונותרו לו חובות הגשת עבודות בב"א). על התלמיד להציג את אישור הזכאות לתואר הראשון עד תום הסמסטר הראשון של לימודי התואר השני כתנאי להמשך לימודיו לתואר שני בסמסטר ב'. במהלך שנה ד' ללימודיו ישלים התלמיד את מכסת הקורסים הנדרשת על-ידי החוג.

מסלול עם כתיבת תזה 119240-17-01

על התלמיד להגיש הצעת תזה ולקבל את אישור הוועדה החוגית לתואר שני להצעה עד תום שנה ד' ולא יאוחר מתחילת שנה"ל העוקבת. השנה החמישית תוקדש לכתיבת עבודת התזה ובתומה תוגש עבודת התזה לשיפוט.

משך הלימודים הכללי לתואר ראשון ושני במסלול המואץ במסלול עם כתיבת תזה יעמוד על חמש שנים.

מסלול עם בחינת גמר

התלמיד יגיש עד תום שנת הלימודים הרביעית את כל עבודותיו כולל הגשה לבחינת הגמר. משך הלימודים הכללי לתואר ראשון ושני במסלול המואץ במסלול עם בחינת גמר יעמוד על ארבע שנים.